

Sygn. akt VI ACa 1803/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Krzysztof Tucharz (spr.)

Sędzia SA – Irena Piotrowska

Sędzia SO (del.) – Beata Janiszewska

Protokolant: – st. sekr. sąd. Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Sp. z o.o. w N.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o cofnięcie koncesji

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 4 lipca 2013 r.

sygn. akt XVII AmE 89/11

I zmienia w całości zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołanie;

II nakazuje pobrać od (...) Sp. z o.o. w N. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji, od której pozwany był zwolniony.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 marca 2011 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki postanowił cofnąć przedsiębiorcy (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w N., gm. K. koncesję na obrót paliwami ciekłymi, udzieloną decyzją z dnia 18 kwietnia 2005 r. wobec niewykonywania przez koncesjonariusza ciężącego na nim obowiązku uiszczenia opłat koncesyjnych w latach 2009 i 2010.

W odwołaniu od powyższej decyzji powodowa spółka zarzuciła naruszenie art. 75, 77 i 80 k.p.a. przez dowolność rozstrzygnięcia, niedokonanie wszechstronnej i wnikliwej analizy zebranego materiału dowodowego, naruszenie art. 7, 8 oraz 11 k.p.a. mające istotny wpływ na wynik sprawy oraz obrazę art. 41 ust. 3 Prawo energetyczne w zw. z art. 58 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, poprzez cofnięcie koncesji uznając, iż prowadzona działalność rażąco narusza warunki określone w koncesji.

Skarżąca wносиła o uchylenie przedmiotowej decyzji i umorzenie postępowania, ewentualnie jej uchylenie i przekazanie sprawy organowi administracyjnemu do ponownego rozpoznania.

Pozwany Prezes URE wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2013 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie uchylił zaskarżoną decyzję i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

W dniu 18 kwietnia 2005 r. Prezes URE udzielił spółce (...) koncesji na obrót paliwami ciekłymi na okres od dnia 20 kwietnia 2005 r. do dnia 20 kwietnia 2015 r.

Powodowa spółka nie wносиła w przewidzianym terminie (do dnia 31 marca 2009 r.) opłaty koncesyjnej za 2009 r. i nie spełniła tego świadczenia po wystosowaniu przez pozwanego w dniu 24 czerwca 2009 r. wezwania do niezwłocznego wniesienia tej opłaty, co skutkowało wszczęciem w dniu 14 września 2009 r. postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem przez Prezesa URE decyzji w dniu 9 listopada 2009 r. ustalającej wysokość rocznej opłaty za 2009 r. w kwocie 3.261 zł i wezwaniem do jej wniesienia (plus odsetki).

Wobec niezastosowania się powódki do powyższej decyzji, która stała się prawomocna, Prezes URE skierował w dniu 27 stycznia 2010 r. tytuł wykonawczy do naczelnika Urzędu Skarbowego w K. z wnioskiem o przeprowadzenie egzekucji tej należności.

Taka sama sytuacja powtórzyła się w 2010 r.

W dniu 3 stycznia 2011 r. Prezes URE wszczął postępowanie w sprawie cofnięcia spółce (...) koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

W toku postępowania koncesjonariusz, dopiero po zawiadomieniu go o zakończeniu postępowania dowodowego, złożył pismo w którym wnosił o zawieszenie postępowania i odroczenie terminu płatności przedmiotowych należności.

Wydając w dniu 14 marca 2011 r. zaskarżoną decyzję Prezes URE wskazał, że wobec zaniechania wnoszenia opłat koncesyjnych, których to wymóg przewidziany został w art. 34 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne powodowa spółka rażąco naruszyła warunki określone w koncesji tj. pkt 1.2.1 gdzie wskazano, że koncesjonariusz zobowiązany jest do spełnienia określonych przepisami prawa warunków wykonywania działalności gospodarczej a w szczególności warunków określonych w ustawie Prawo energetyczne i wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych.

Sąd I instancji nie podzielił tej argumentacji uznając, że zaniechanie wnoszenia przez odwołującego się corocznych opłat do budżetu państwa nie może być ocenione w ramach naruszenia „warunków określonych w koncesji” ani też „innych warunków wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej”.

W ocenie Sądu, nie można utożsamiać naruszenia warunków (koncesji) z naruszeniem zasad wykonywania działalności koncesjonowanej.

Przyczyną cofnięcia koncesji może być uchybienie warunkom wymienionym w art. 33 Prawa energetycznego, które stanowią podstawę udzielenia koncesji.

Poza tym przepis art. 58 ust. 2 pkt 1 o swobodzie działalności gospodarczej wskazuje na rażące naruszenie „warunków” a nie „zasad”.

Niezależnie od powyższych uwag Sąd podkreślił, że cofnięcie koncesji powinno stanowić środek stosowany przez organ regulacyjny w ostatniej kolejności.

Skorzystania z takiej możliwości wymaga uprzedniego precyzyjnego i jednoznacznego ustalenia stopnia i zakresu naruszenia warunków wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej.

Z zebranego materiału dowodowego nie wynika, że wszczęte wobec powodowej spółki postępowanie egzekucyjne w celu ściągnięcia opłat za lata 2009 i 2010 okazało się bezskuteczne, co pozwala przyjąć, że przedmiotowe opłaty zostały uregulowane.

Sąd podniósł, że Prezes URE może zastosować środek w postaci kary pieniężnej (art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo energetyczne).

Z powyższych względów zachodziły, zdaniem Sądu Okręgowego przesłanki do uchylenia zaskarżonej decyzji zgodnie z art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

W złożonej od tego wyroku apelacji pozwany zarzucił:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 41 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne w zw. z art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej poprzez ich błędną wykładnię i wadliwe zastosowanie polegające na niezasadnym przyjęciu, że nie zaistniały przesłanki do cofnięcia powodowej spółce koncesji na obrót paliwami ciekłymi, w przypadku naruszenia przez niego warunków koncesji i zasady wykonywania działalności gospodarczej, określonej w Prawie energetycznym;

2) błąd w ustaleniach faktycznych wskutek uznania, że opłaty koncesyjne zostały uregulowane, podczas gdy w toku postępowania pozwany ustalił a powódka przyznała, że należności te nie zostały uiszczone – co miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany Prezes URE wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wносиła o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącego na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie w sposób określony w jej wniosku podstawowym.

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego należy stwierdzić, iż zaprzestanie wnoszenia przez powodową spółkę corocznych opłat z tytułu udzielonej temu przedsiębiorcy koncesji na obrót paliwami ciekłymi może podlegać ocenie w ramach „naruszenia innych warunków wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej”, do którego to unormowania, zawartego w art. 58 ust. 2 pkt 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, odwołuje się przepis art. 43 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne.

Przedstawione w motywach zaskarżonego wyroku wywody prawne są niejasne i wzajemnie ze sobą sprzeczne.

Skoro w art. 58 ust. 2 pkt 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej jest m.in. mowa o naruszeniu „innych warunków wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej określonej przepisami prawa” to należy mieć tu na uwadze tzw. przepisy sektorowe, w tym przypadku ustawę Prawo energetyczne, która w art. 34 nakłada na przedsiębiorcę, dysponującego koncesją obowiązek wnoszenia opłat do budżetu państwa.

W udzielonej powodowej spółce koncesji wyraźnie stwierdzono, że podmiot ten ma (m.in.) obowiązek prowadzenia działalności na zasadach określonych w ustawie – Prawo energetyczne i wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych (k. 6v a.s.), co obejmuje również wymóg wnoszenia opłat koncesyjnych.

Nie ma tu istotnego znaczenia okoliczność, że w decyzji koncesyjnej użyto sformułowania „na zasadach” a nie „na warunkach” oraz, że wskazano na istnienie obowiązku regulowania opłat w pouczeniu do tej decyzji (pkt 6), gdzie Prezes URE podkreślił potrzebę zapoznania się przez koncesjonariusza z aktami wykonawczymi do ustawy Prawo energetyczne, normującymi kwestie wysokości opłaty oraz sposobu jej znoszenia (k. 8v a.s.).

Chybiony był też argument Sądu, że Prezes URE miał możliwość wyboru sankcji łagodniejszej niż cofnięcie koncesji.

Skoro w art. 41 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne użyto zwrotu – Prezes URE cofa koncesję w przypadku określonych w art. 58 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej a z kolei art. 58 ust. 2 pkt 1 stanowi, że organ koncesyjny cofa koncesję (albo zmienia jej zakres), w przypadku gdy przedsiębiorca rażąco narusza warunki koncesji lub inne warunki wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej określone przepisami prawa to w razie stwierdzenia, iż zaistniały tego rodzaju okoliczności w danej sprawie pozwany zobligowany jest do wydania decyzji cofającej udzieloną wcześniej koncesję.

W niniejszej sprawie zachowanie przedsiębiorcy nacechowane było dużą dozą złej woli.

Mając świadomość ciężącego na nim obowiązku wnoszenia corocznie przedmiotowych opłat nie podjął on żadnych starań aby uczynić zadość temu wymogowi.

Ustalona przez pozwanego wysokość opłaty koncesyjnej za 2009 r. (którą powinien był wyliczyć samodzielnie odwołujący się) nie mogła stanowić dla spółki (...) istotnego obciążenia finansowego mając na uwadze fakt, że jej przychody z działalności koncesjonowanej za 2007 r. wyniosły 7.822.979,53 zł.

Zarząd powodowej spółki wykazał się szczególnie lekceważącym stosunkiem do przewidzianego w art. 34 Prawa energetycznego obowiązku nie reagując na zawiadomienie Prezesa URE o wszczęciu w 2009 r. i 2010 r. z urzędu postępowań administracyjnych w sprawie obliczenia corocznej opłaty z tytułu udzielonej temu przedsiębiorcy koncesji i ignorując wezwania pozwanego do zapłaty przeterminowanych należności.

Brak było również podstaw do zastosowania w sprawie art. 230 k.p.c., na który to przepis powołał się Sąd Okręgowy przyjmując że stosowne opłaty zostały ostatecznie uregulowane przez powódkę.

Z treści odwołania (k. 17-19 a.s.) jednoznacznie wynika, że koncesjonariusz nie wywiązał się z ciężącego na nim obowiązku uiszczenia opłat koncesyjnych w latach 2009-2010.

Brak jest dowodów na to, że taki stan rzeczy uległ później zmianie. Nawet w odpowiedzi na apelację (k. 77-79 a.s.) powodowa spółka nie podnosi, że jakkolwiek należność, za wskazany wyżej okres czasu, została wpłacona do budżetu państwa.

Taka postawa przedsiębiorcy świadczy wymownie o rażącym naruszeniu przez niego warunków wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej, przewidzianej w ustawie Prawo energetyczne.

Prawidłowo zatem postąpił pozwany wydając decyzję o cofnięciu powódkce udzielonej w 2005 r. koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok podlegał zmianie poprzez oddalenie wniesionego odwołania, stosownie do treści art. 386 § 1 k.p.c.

Kosztami z tytułu nieuiszczonej opłaty od apelacji (100 zł), od których ponoszenia Prezes URE jest zwolniony z mocy prawa należało obciążyć powodową spółkę, w oparciu o przepis art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sadowych w sprawach cywilnych.

bk